

Communication Management in Sports Media

ORIGINAL ARTICLE

Open
Access

Content Analysis of Iranian Scientific Journals in the Field of Elderly Physical Education

Mojtaba Malek¹ , Saeid Tabesh²

1. M.Sc. of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran.

2. Associate Prof, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran.

Correspondence

Author's Name: Saeid Tabesh

Email: s.tabesh@umz.ac.ir

How to cite

Malek, M., & Tabesh, S. (2023). Content Analysis of Iranian Scientific Journals in the Field of Elderly Physical Education. *Communication Management in Sport Media*, 11(2), 146-163. doi: 10.30473/jsm.2022.64108.1622

ABSTRACT

Very little research has been conducted on the content analysis of studies related to the elderly. This study aims to provide a comprehensive overview of the research landscape and offer structured insights into this area. The research focuses on the content analysis of Iranian journals of physical education in the context of elderly individuals. This quantitative, applied research is based on content analysis and adopts a descriptive approach. The statistical population includes geriatric research published in Iranian physical education journals from 1993 to 2021. The research tool is a researcher-developed checklist, validated by ten professors, with a reliability coefficient of 0.97 using the Holsti formula. Data analysis was carried out using SPSS software. The findings revealed 213 relevant studies, with the majority published in the Motor Behavior journal. The most prevalent topic, constituting 30% of the articles, pertains to sports physiology, while biomechanics and management topics are less frequently addressed. Nearly all articles (99%) have a practical purpose and predominantly feature quantitative data. The quasi-experimental method is the most commonly used (76.05%), with training protocols being utilized in 81.22% of cases. Non-random sampling is the most frequently employed method, accounting for 53.52% of cases. Geographically, Tehran, Chaharmahal and Bakhtiari, and Isfahan provinces have the highest publication shares. SPSS software (73.23%), one-factor analysis of variance, and Kolmogorov-Smirnov statistical methods are the most prevalent analytical tools used by researchers. The research conducted in Iranian physical education journals regarding the elderly does not comprehensively cover the literature in this domain. Consequently, to advance knowledge in this area, it is crucial to conduct diverse research across all regions, as well as to employ descriptive and qualitative methods more extensively. It is anticipated that over time, publications will increasingly address the challenges and opportunities faced by the elderly, adopting a more forward-looking approach in this field.

KEYWORDS

Content Analysis, Elderly, Physical Education, Scientific Journals.

Extended Abstract

Introduction

The advancement of any scientific field can be gauged through its published research activities. Conducting bibliometric studies on scientific articles yields valuable insights into the current state of research, article quality and quantity, publication credibility, and paves the way for future research. In recent years, scientific publications in physical education have significantly increased, impacting the balanced or unbalanced development of sports sciences. Given the rise in Iran's elderly population, projected to reach 21% in the next 30 years, new issues related to this demographic have emerged. Most existing research focuses on the elderly's quality of life, physical activity, mental health, and leisure time. However, there's a dearth of studies utilizing content analysis to understand the development process of this research. This gap extends to physical education scientific publications, where no content analysis-based research on the elderly has been found. Therefore, this pioneering study aims to provide a comprehensive overview of research related to the elderly in these publications, using the content analysis method for the first time.

Methods

This study is a quantitative, applied research based on content analysis, focusing on studies related to aging in Iran's physical education scientific publications from 1993 to 2021. The statistical population comprised articles identified through a comprehensive review of publications' websites, resulting in a census of 213 articles. A researcher-made checklist, validated by ten sports science professors, was used as the tool for data collection. To ensure reliability, 21 articles were randomly reviewed by two coders, yielding an agreement rate of 0.97 based on the Holsti formula, indicating almost complete agreement. The implementation method involved studying the title, abstract, and full text of the articles, from which 14 categories of data were extracted. Subsequently, the collected data was statistically analyzed using SPSS software.

Results

Study findings revealed that the most researched subject in the field of the elderly pertains to sports physiology, while the least studied subject is sports biomechanics (refer to Table 1).

Table 1. Frequency and Percentage of Researches According to the Studied Topic

Row	Subject of study	Abundance	Percentage
1	Sport Pathology	17	7.98
2	Sports Biomechanics	9	4.22
3	Movement Behavior	51	23.94
4	Sport Psychology	30	14.08
5	Sport Physiology	64	30.04
6	Sport Management	11	5.16
7	A combination of two or more subjects	31	14.55
Total		213	100

Purpose and type of data: The survey results indicate that the majority of research purposes are practical. Furthermore, quantitative data was utilized in 204 articles, qualitative data in 2 cases, and mixed data in 7 articles.

Strategy and method of implementation: The survey findings demonstrate that the predominant research strategy is experimental, with a majority of the studies being semi-experimental (refer to Table 2).

Table 2. Frequency and Percentage of Researches by Strategy and Method of Research Implementation

Row	Research strategy	How to conduct research	Abundance	Percentage
1	Experimental 76.99%	True experimental	1	0.46
2		Quasi experimental	162	76.05
3		Pre-experimental	1	0.46
4	Descriptive 21.59%	Survey	9	4.22
5		Historical	0	0
6		Content analysis	1	0.46
7		Descriptive-analytical	3	1.4
8		Delphi	0	0
9		Strategic	0	0
10		Causal-comparative	14	6.57
11		Meta-analysis	0	0
12		Analytical Hierarchy process	0	0
13		Comparative studies	0	0
14	Review studies	2	0.93	
15	Case study	0	0	
16	Correlation	12	5.63	
17	Mix methods	5	2.34	

18		Observational research	0	0
19		Discourse analysis	0	0
20	Qualitative 1.4%	Grounded theory	2	0.93
21		Nominal group	0	0
22		Focus group	0	0
23		Depth interview	0	0
24		Scenario	1	0.46
25	Mixed-method 0%	Experimental and Descriptive	0	0
26		Experimental and Qualitative	0	0
27		Descriptive and Qualitative	0	0
		Total	213	100

Information gathering tool: The survey results indicate that the exercise protocol is the most commonly utilized information gathering tool (refer to Table 3).

Table 3. Frequency and Percentage of Researches by Means of Information Gathering

Row	Information gathering tool	Abundance	Percentage
1	Exercise protocol (questionnaire, anthropometric measurements and physiological physical tests)	173	81.22
2	Questionnaire	27	13.67
3	Check list	0	0
4	Document mining	3	1.4
5	View	0	0
6	Interview	2	0.93
7	Mixed (questionnaire, document mining, observation, interview)	8	3.75
Total		213	100

Conclusion

Given the extensive focus on quantitative and experimental studies related to aging, it is recommended that researchers pay more attention to qualitative and descriptive studies. Furthermore, recognizing the pivotal roles of sports sciences and medical sciences in the prevention and treatment of health issues, particularly among the elderly, it is suggested to conduct a similar content analysis-based research in Iranian medical sciences journals and compare the findings between these two fields. Considering the limited number of studies on the elderly within Iran's physical education scientific publications, along with the imbalance in the subjects studied and research methodologies, it is evident that these studies have not fully addressed the literature on this topic. Therefore, a comprehensive review of research productions within this department is necessary, and diverse research initiatives involving all physical education scientific publications should be pursued. The outcomes of this research can be instrumental in establishing research priorities for scientific centers and sports institutions, as well as guiding other researchers in the field of elderly sports. It is anticipated that over time, publications will increasingly address the challenges and opportunities facing the elderly, taking a proactive stance in this domain.

KEYWORDS

Content Analysis, Elderly, Physical Education, Scientific Journals.

Ethical Considerations:

Compliance with ethical guidelines

The author has complied with all ethical considerations.

Funding

The authors state no funding involved.

Conflict of Interest

The authors declare that there are no conflicts of interest regarding the publication of this manuscript.

Acknowledgment

We are grateful to all those who helped us in this research.

نشریه علمی

مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی

«مقاله پژوهشی»

تحلیل محتوایی نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران در حوزه سالمندان

مجتبی ملک^۱، سعید تابش^۲

۱. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.
۲. دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

چکیده

تحقیقات بسیار کمی در خصوص تحلیل محتوایی پژوهش‌های مرتبط با سالمندان انجام شده است. برای ارائه تصویری کلان از روند تحقیقات و فراهم کردن بینشی ساختارمند از جایگاه این موضوع، پژوهش حاضر با هدف تحلیل محتوایی نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران در حوزه سالمندان انجام شد. این پژوهش از نوع کمی، با هدف کاربردی و مبتنی بر تحلیل محتوا و رویکردی توصیفی بود. جامعه آماری شامل پژوهش‌های سالمندی در نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران از سال‌های ۱۳۷۲ تا ۱۳۹۹ بود. ابزار پژوهش، چک‌لیست محقق ساخته بود که روایی آن به تأیید ده نفر از اساتید رسید و ضریب پایایی با فرمول هولستی برابر با ۰/۹۷ به دست آمد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS انجام شد. یافته‌ها نشان داد که تعداد پژوهش‌های مرتبط با سالمندان ۲۱۳ مورد است و بیشتر مقالات در نشریه رفتار حرکتی چاپ شده است. بیشترین موضوع با ۳۰ درصد به فیزیولوژی ورزشی مربوط است. اکثر مقالات داده‌های کمی دارند و روش نیمه تجربی با ۷۶/۰۵ درصد و ابزار پروتکل تمرین با ۸۱/۲۲ درصد پرکاربردترین هستند. از نظر توزیع جغرافیایی، استان‌های تهران، چهارمحال و بختیاری و اصفهان بیشترین سهم را دارند. پژوهش‌های انجام شده در حوزه سالمندان در نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران، به‌طور کامل ادبیات این موضوع را پوشش نمی‌دهند؛ بنابراین انجام تحقیقات متنوع با مشارکت همه نشریات ضرورت دارد.

واژه‌های کلیدی

تحلیل محتوا، تربیت‌بدنی، سالمندان، نشریات علمی.

نویسنده مسئول:

سعید تابش

رایانامه: s.tabesh@umz.ac.ir

استناد به این مقاله:

ملک، مجتبی؛ و تابش، سعید. (۱۴۰۲). تحلیل محتوایی نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران در حوزه سالمندان. فصلنامه علمی مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی، ۱۱(۲)، ۱۴۶-۱۶۳. doi: 10.30473/jsm.2022.64108.1622

مقدمه

بر اثر پیشرفت علوم و فناوری، به‌ویژه بهداشت و علم پزشکی و افزایش نسبی رفاه اجتماعی عمر متوسط رو به افزایش است. با ورود به هزاره جدید، سالمندی به مسئله عمده جمعیت‌شناختی و اجتماعی تبدیل شده است. طبق برآورد سازمان جهانی بهداشت در کشورهای در حال توسعه، جمعیت سالمندان در طی پنجاه سال آینده نه برابر افزایش خواهد یافت (سازمان تربیت‌بدنی جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۰۴: ۳۵). بررسی‌ها و شاخص‌های آماری حاکی از رشد سالمندی است؛ به‌طوری‌که پیش‌بینی می‌شود در سال ۱۴۱۰ در کشور ما انفجار سالمندی روی می‌دهد؛ بنابراین سالمندی و شرایط ویژه افراد سالمند و تأمین بهداشت روانی و جسمانی آن‌ها از جمله موضوعاتی است که توجه ویژه‌ای را می‌طلبد (رجاییان و همکاران، ۲۰۱۶). کشور ایران، اکنون وارد مرحله نخست سالمندی یعنی جمعیت بین ۷ تا ۱۴ درصد سالمند شده است و پیش‌بینی می‌شود که تا ۳۰ سال آینده، وارد مرحله فوق‌سالمندی یعنی جمعیت بیش از ۲۱ درصد سالمند شود (محتشم امیری، ۲۰۱۶). در همین راستا، اتحادیه اروپا سال ۲۰۱۲ را «سال بین‌المللی سالمندی فعال» نام‌گذاری کرد تا ضرورت برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مناسب برای بهبود زندگی سالمندان با اهتمام بیشتری مدنظر قرار گیرد (نوری و فارسی، ۲۰۱۸). بررسی وضعیت سالمندان به‌عنوان قشری آسیب‌پذیر با سایر مطالعات در این حوزه تفاوتی اساسی دارد؛ زیرا اول اینکه تجربه سالمندی برای همه انسان‌ها اجتناب‌ناپذیر است و دوم اینکه بیشتر انسان‌ها به‌اجبار در اطراف خود با افراد مسن روبه‌رو هستند؛ به همین دلیل، مطالعه درباره سالمندان اهمیت مضاعف می‌یابد (معیدفر، ۲۰۱۰: ۱۹۲).

رشد و توسعه هر رشته علمی را می‌توان با توجه به فعالیت‌های پژوهشی آن رشته سنجید. تجلی این فعالیت‌ها ممکن است به اشکال گوناگون باشد. یکی از فعالیت‌ها، انتشار نشریه‌های علمی پژوهشی است (لاریجانی و رشیدی‌آشتیانی، ۲۰۱۱). نشریات از اصلی‌ترین قالب‌های انتقال دانش در سطح علمی و تحقیقی به حساب می‌آیند و در مجامع بین‌المللی کانون توجه را از آن خود کرده‌اند؛ به‌طوری‌که اختراعات، اکتشافات و یافته‌های نوین را می‌توان در چارچوب همین محمل‌های خاص اطلاعاتی که تاحدامکان تخصصی شده‌اند، پیدا کرد (ریاحی‌نیا و نوایی‌نژاد، ۲۰۱۱). مجلات بستری برای ارائه مقالاتی هستند که به سبب ویژگی‌های خاص خود در میان سایر مدارک مدنظر پژوهشگران قرار می‌گیرند. سرعت زیاد تولید یافته‌های علمی، تبادل سریع آن‌ها و تأثیر و تأثر این یافته‌ها بر یکدیگر باعث شده است که قالب مقاله نقش درخور توجهی در مبادلات علمی بازی کند (شهریاری، ۲۰۰۶). انجام مطالعات کتاب‌سنجی در مورد مقالات نشریات علمی همواره ارزنده و دربردارنده نتایج مفید و

آگاهی‌دهنده‌ای درخصوص وضعیت فعلی تحقیقات، کم و کیف مقالات و میزان اعتبار نشریات و همچنین راه‌گشایی برای انجام تحقیقات آتی است (سلک و بزرگی، ۲۰۱۰).

در سال‌های اخیر، نشریات علمی تربیت‌بدنی در موضوعات مختلف اعم از مدیریت، فیزیولوژی، روان‌شناسی و... زیر نظر دانشکده‌های علوم ورزشی و سایر مراکز علمی کشور رشد چشمگیری داشته‌اند. انعکاس یافته‌های علمی اساتید و پژوهشگران علوم ورزشی به تولید و توسعه دانش منجر شده است. عملکرد نشریات و رفتار علمی نویسندگان به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر سایر محققان اثر می‌گذارد؛ به‌طوری‌که به توسعه متوازن یا نامتوازن علوم ورزشی در عرصه‌های مختلف منجر می‌شود؛ بر این اساس، بررسی و ارزیابی تحقیقات امری اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد. افزایش تعداد سالمندان در ایران موجب توجه به موضوعات تازه‌ای در ارتباط با آنان شده است. اغلب تحقیقات از لحاظ موضوعی در زمینه کیفیت زندگی، وضعیت فعالیت بدنی، سلامت روان و نحوه گذران اوقات فراغت سالمندان هستند. تاکنون مطالعات بسیار کمی درخصوص روند توسعه آن به روش تحلیل محتوا انجام شده‌اند. تنها دو پژوهش انجام شده است: ابوالفتحی‌ممتاز و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی به تحلیل محتوایی و استنادی مقالات در مجله علمی پژوهشی سالمندی ایران طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۴ پرداختند؛ صحاف و همکاران در پژوهشی دیگر به تحلیل محتوایی پایان‌نامه‌های مرتبط با سالمندی پرداختند. این امر در نشریات علمی تربیت‌بدنی نیز صدق می‌کند و محققان پژوهشی را با موضوع سالمندان به شیوه تحلیل محتوا مشاهده نکردند؛ بنابراین تحقیق حاضر اولین مطالعه در نوع خود است که به بررسی موضوع سالمندان در بازه زمانی ۲۸ساله (قدیمی‌ترین نشریه علمی تربیت‌بدنی در سال ۱۳۷۲ منتشر شد) به روش تحلیل محتوا می‌پردازد و قصد دارد تصویری کلان از میزان رشد و توسعه این علم و روند پژوهش‌های مرتبط با سالمندان را در این نشریات ارائه دهد. بدیهی است در شریطی که ارزیابی‌ای از جهت‌گیری فعالیت‌های پژوهشی کشور در این موضوع وجود ندارد، نمی‌توان به گسترش این علم و برنامه‌ریزی برای آن خوش‌بین بود؛ بنابراین ضروری است به‌صورتی نظام‌مند، تحقیقات این حوزه را بررسی و تحلیل کرد تا بینش مناسبی از یافته‌های آن و همچنین نیازهای مطالعاتی آینده به دست آید. با توجه به نقش و اهمیتی که پژوهش در توسعه دانش و رفع مشکلات موجود دارد و با توجه به روند روبه‌رشد جمعیت سالمندان در ایران و ضرورت پرداختن به آن، هدف پژوهش حاضر، تحلیل محتوایی نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران در حوزه سالمندان بود؛ بنابراین محققان به دنبال آن هستند تا به این سؤالات پاسخ دهند:

در کتاب‌های درسی دوره ابتدایی مشخص کرد که وضعیت جسمانی سالمندان مثبت به تصویر کشیده شده است؛ به طوری که عموماً توان جسمانی زیادی دارند و وابستگی‌شان به افراد دیگر اندک است و همچنین در اکثر موارد بدون استفاده از هیچ وسیله کمکی مانند عصا و سمک و واگر به تصویر کشیده شده‌اند. تحقیق هلالی‌زاده و تقی‌زاده و افشاری (۲۰۱۸) نشان داد که بیشترین مقالات منتشر شده از نظر روش پژوهش، نیمه‌تجربی/نیمه‌آزمایشی بود و به لحاظ آزمودنی‌ها، کمتر از سالمندان استفاده شده است. مطالعه ارزانی و همکاران (۲۰۱۸) مشخص کرد که بیشتر مقالات در حیطه ورزش، آموزشی بود و اکثر تحقیقات روی ورزشکاران و دانشجویان و کمترین آن روی اقشار ویژه بود. نعیمی کیا و همکاران (۲۰۱۹) به این نتیجه رسیدند که عمده مقالات بررسی شده با موضوع روان‌شناسی ورزشی و بعد از آن یادگیری حرکتی، بوده و کمترین موضوع، رشد و کنترل حرکتی است. مطالعه توفیقی و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که پژوهش‌های استعدادیابی ورزشی در ایران بیشتر با رویکرد توسعه‌ای و راهبرد توصیفی انجام گرفته و همچنین روش نمونه‌گیری هدفمند و ابزار پرسش‌نامه بیشترین کاربرد را داشته است. یافته‌های مطالعه سلطانی (۲۰۲۱) درخصوص پوشش رسانه‌ای در پایگاه‌های خبری مجازی مشخص کرد که اخبار مربوط به زنان بسیار کمتر از مردان است. پژوهش ملائی و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد که شخصیت‌های اول کتاب‌های برتر با ژانر ورزشی جهان مرد هستند و زنان نقش کم‌رنگ‌تری دارند. یافته‌های پژوهش احمدی و همکاران (۲۰۲۱) مشخص کرد که در مقالات حوزه گردشگری ورزشی، روش کمی و ابزار پرسش‌نامه و آزمون آماری تحلیل عاملی بیشترین فراوانی را داشت. مطالعه راسخ (۲۰۲۱) درخصوص مطالعات حوزه ورزش زنان مشخص کرد که موضوع اکثر مقالات فیزیولوژی و مدیریت بود، بیشتر تحقیقات به صورت توصیفی و با هدف کاربردی انجام گرفته است و ابزار پرسش‌نامه و پروتکل تمرین به ترتیب بیشترین فراوانی را داشتند. تحقیق جافری و رضانی‌نژاد (۲۰۲۲) نشان داد که هدف بیشتر تحقیقات حوزه رسانه در ورزش کاربردی بوده و به صورت کمی و پیمایشی انجام گرفته است و همچنین از روش‌های آماری مقایسه‌ای و تی بیشتر استفاده شده است.

نتایج مطالعه پیتز و پدرسن^۲ (۲۰۰۵) درخصوص تحلیل محتوای مقالات مجله بین‌المللی مدیریت ورزشی^۳ بین سال‌های ۱۹۸۷-۲۰۰۳ نشان داد که بیشترین حجم مقالات بررسی شده مرتبط با موضوع ورزش دانشگاهی و سپس ورزش همگانی و حرفه‌ای بود و پرکاربردترین روش پژوهش، روش کمی بود. لی^۴ و همکاران (۲۰۰۶) به منظور بررسی تصویرسازی سالمندان در تبلیغات تلویزیونی آمریکا

–سهم هریک از نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران در پرداختن به موضوع سالمندان به چه نحوی است؟

–موضوعات و کلیدواژه‌های پرکاربرد پژوهش‌های ورزشی در ایران مرتبط با سالمندان چیست؟

–هدف، نوع داده، راهبرد و نحوه اجرای پژوهش‌ها به چه صورت است؟

–ابزار گردآوری اطلاعات، جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و دوره اجرای پژوهش‌ها چگونه است؟

–توزیع جغرافیایی، نرم‌افزار و آزمون‌های آماری پژوهش‌ها چگونه است؟

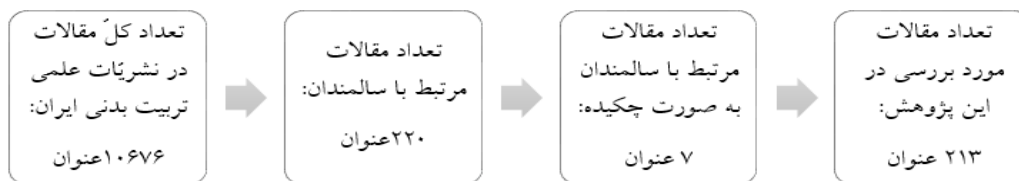
روند توسعه دانش در یک حوزه تخصصی را می‌توان به کمک ابزارهایی نظیر تحلیل محتوا سنجید (والترز^۱، ۲۰۱۴). تحلیل محتوایی عبارت است از یک شیوه پژوهشی که برای تشریح عینی، سیستماتیک و کمی محتوای آشکار پیام‌های ارتباطی و برای توصیف طیف وسیعی از متون به کار می‌رود. تحلیل محتوایی روشی استاندارد است که برای مطالعه و شناسایی ویژگی‌های اطلاعات ثبت‌شده نظیر مجلات، کتاب‌ها و سایت‌های وب به کار می‌رود و پژوهشگر را قادر می‌سازد که حجم زیادی از اطلاعات را با هدف بررسی روند موضوعی و محتوای منابع، به آسانی به صورت سازمان‌یافته درآورد (قاضی میرسعید و همکاران، ۲۰۱۵).

پژوهش‌های بسیاری در علوم مختلف به روش تحلیل محتوا انجام شده‌اند و در حوزه ورزش نیز مطالعاتی صورت گرفته‌اند؛ از جمله زنجانی و همکاران (۲۰۱۱) دریافتند که تحقیقات انجام‌شده در مورد ورزش بیشتر مرتبط با جوانان بوده و در حوزه ورزش سالمندان بسیار کم و از نظر محتوا ضعیف است. مطالعه سجادی و همکاران (۲۰۱۶) مشخص کرد که مهارت‌های مدیریتی، آموزش و ورزش، تئوری‌های سازمانی بیشترین حوزه‌های کار شده در نشریات تخصصی ایران بودند و همچنین در بین اجزای صنعت ورزش، بیشترین مقالات به ورزش مدارس و دانشگاه، ورزش حرفه‌ای و آموزش اختصاص داشت. ابوالفتحی‌ممتاز و همکاران (۲۰۱۷) دریافتند که در حوزه سالمندان، موضوع ورزش و فعالیت بدنی و پس از آن موضوعات روانی و جسمی بیشترین سهم را از مقالات چاپ‌شده داشتند، بیشترین روش مطالعات، توصیفی-تحلیلی بود و همچنین بیشترین مقالات از استان تهران به چاپ رسید. عاشوری و همکاران (۲۰۱۷) به این نتیجه رسیدند که موضوع اصلی پژوهش‌ها بیشتر اقتصادی، جامعه‌شناختی و کارآفرینی بوده و اغلب از روش کمی استفاده شده است و ابزار پرسش‌نامه نیز بیشترین کاربرد را دارد. یافته‌های مطالعه افتخاری و همکاران (۲۰۱۸) درباره تحلیل محتوای مفاهیم و تصاویر سالمندی

نویسندگان مقالات بوده است. یافته‌های مطالعه ویلیامز^{۱۲} و همکاران (۲۰۲۱) درباره تحلیل محتوای مجله مسائل دوومیدانی بین‌دانشگاهی^{۱۳} بین سال‌های ۲۰۰۸-۲۰۱۹ مشخص کرد که روش‌های کمی و راهبرد توصیفی و همچنین تحلیل واریانس و آزمون تی، بیشترین فراوانی را در مقالات بررسی شده داشتند.

روش‌شناسی پژوهش

هدف پژوهش حاضر، تحلیل محتوایی نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران در حوزه سالمندان بود. این پژوهش از نوع کمی، با هدف کاربردی و مبتنی بر تحلیل محتوا و با رویکردی توصیفی بود. جامعه آماری شامل پژوهش‌های سالمندی در نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران از سال ۱۳۷۲ تا ۱۳۹۹ بود. به منظور تعیین جامعه، با مراجعه به سایت هریک از نشریات و مطالعه عناوین مقالات، پژوهش‌های هدف شناسایی و به صورت کل‌شمار (کل جامعه) بررسی شدند؛ بر این اساس، تعداد نشریات (علمی پژوهشی و علمی تخصصی) ۴۳ عنوان و تعداد کل پژوهش‌ها ۱۰۶۷۶ بود که از این تعداد، پژوهش‌های مرتبط با سالمندان ۲۲۰ مورد است. گفتنی است که تعداد بسیار کمی از نشریات، شماره‌های قدیمی و جدید (۱۳۹۹) را در سایت بارگذاری نکرده بودند که به این دلیل آن شماره‌ها از فرایند بررسی کنار گذاشته شدند. همچنین ۷ مقاله با موضوع سالمندان که به صورت چکیده منتشر شده بودند، به دلیل اینکه اطلاعات کاملی را در اختیار محققان قرار نمی‌دادند، از فرایند تحقیق کنار گذاشته شدند؛ بنابراین محققان فرایند پژوهش را با جامعه آماری ۲۱۳ مقاله انجام دادند.

۲ به معنی دو کدگذار ضرب می‌شود. نماد N1 به معنای تعداد کدگذاری اول و N2 تعداد کدگذاری دوم است. روش اجرا براساس مطالعه عنوان، چکیده و سپس از طریق کل متن مقالات انجام گرفت و سپس ۱۴ مقوله (عنوان نشریه، موضوعات مطالعه شده، کلیدواژه‌ها، هدف و نوع داده و راهبرد و نحوه اجرای پژوهش، ابزار گردآوری، اطلاعات، جامعه آماری، روش نمونه‌گیری، دوره اجرای پژوهش،

و کره‌جنوبی از طریق تحلیل محتوا دریافتند که در هر دو کشور، کمترین میزان حضور سالمندان در تبلیغات از نظر نسبت جمعیت وجود دارد و همچنین سالمندان در تبلیغات تلویزیونی کره‌جنوبی در مقایسه با آمریکا نقش بیشتر و عمده‌ای دارند. فان و کیتچن^۱ (۲۰۰۸) دریافتند که سالمندان نسبت به جمعیتشان در تبلیغات تلویزیونی کشورهای کره و مالزی کمتر استفاده می‌شوند و از طرف دیگر، مردان سالمند نقش بیشتری در مقایسه با زنان سالمند ایفا می‌کنند. مطالعه کوارترمن^۲ و همکاران (۲۰۱۰) درباره تحلیل محتوای مجله بین‌المللی مدیریت ورزشی^۳ بین سال‌های ۲۰۰۰-۲۰۰۸ نشان داد که روش پژوهش، کمی و روش آماری، تحلیل واریانس یک‌طرفه و تی و خی دو بود. یافته‌های مطالعه پیترز و ریمز^۴ (۲۰۱۱) درخصوص تحلیل محتوای مجله بازاریابی ورزشی^۵ بین سال‌های ۱۹۹۲-۲۰۱۱ نشان داد که بیشتر مقالات از راهبرد توصیفی و داده‌های کمی استفاده کردند و تحلیل عاملی و آزمون تی و آنالیز واریانس، فراوانی بیشتری داشتند. مطالعه چاتوپیس و واگناس^۶ (۲۰۱۱) نشان داد که بیشترین مقالات ورزشی مورد مطالعه بین سال‌های ۱۹۶۰-۲۰۰۹، از روش نمونه‌گیری هدفمند و روش آماری آنوا و در ادامه از اندازه‌گیری‌های تکراری و کورایانس و آزمون تی استفاده کردند. یافته‌های مطالعه پیترز^۷ و همکاران (۲۰۱۴) در زمینه تحلیل محتوای مجله مدیریت ورزشی اروپا^۸ و مجله اروپایی مدیریت ورزشی^۹ بین سال‌های ۱۹۸۴-۲۰۱۲ نشان داد که اکثر مطالعات روی مردان انجام شد و کمتر به زنان پرداخته شد. تحقیق پیترز^{۱۰} (۲۰۱۶) درخصوص تحلیل محتوای مجله بین‌المللی مدیریت ورزشی^{۱۱} بین سال‌های ۲۰۰۰-۲۰۱۳ نشان داد که روش کمی بیشتر از کیفی مدنظر

ابزار استفاده شده، چک‌لیست محقق ساخته بود که روایی آن توسط ده نفر از اساتید علوم ورزشی تأیید شد. به منظور افزایش پایایی و سطح اعتماد، در مطالعه مقدماتی، دو کدگذار ۲۱ مقاله را به صورت تصادفی بررسی کردند و میزان توافق با فرمول هولستی^{۱۴} $(CR = \frac{2M}{N1+N2})$ ، ۰/۹۷ به دست آمد که نشان‌دهنده توافق تقریباً کامل است. در این فرمول، M تعداد توافق بین کدگذارهای اول و دوم است که در عدد

8. European Sport Management Quarterly

9. European Journal for Sport Management

10. Pitts

11. International Journal of Sport Management

12. Williams

13. Journal of Issues in Intercollegiate Athletics

14. The Holsti formula

1. Fon & Kitchen

2. Quarterman

3. International Journal of Sport Management

4. Peetz & Reams

5. Sport Marketing Quarterly

6. Chatoupis & Vagenas

7. Pitts

پژوهش در حوزه سالمندان در نشریه رفتار حرکتی با ۲۵ مقاله و نشریه رشد و یادگیری حرکتی-ورزشی با ۱۸ مقاله است. نشریات پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی، مدیریت منابع انسانی در ورزش، مدیریت فیزیولوژی ورزشی شمال، پژوهش در مدیریت ورزشی، مدیریت رفتار سازمانی در ورزش و مطالعات تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، هیچ مقاله‌ای با موضوع سالمندان چاپ نکردند. جدول ۱ فراوانی پژوهش‌ها به تفکیک عنوان نشریه را نشان می‌دهد.

توزیع جغرافیایی، نرم‌افزار و آزمون‌های آماری) استخراج شد. در ادامه داده‌های موردنیاز جمع‌آوری شدند و از نظر آماری (آمار توصیفی به صورت توزیع فراوانی و درصد مؤلفه‌ها) با نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌های پژوهش

سهم هر یک از نشریات علمی در پرداختن به موضوع سالمندان: نتایج بررسی‌ها در ۴۳ نشریه نشان داد که بیشترین

جدول ۱. فراوانی پژوهش‌ها به تفکیک عنوان نشریه

Table 1. Frequency of Researches by Journal Title

فراوانی	عنوان نشریه	ردیف	فراوانی	عنوان نشریه	ردیف
۶	مطالعات راهبردی ورزش و جوانان	۲۳	۷	پژوهش در طب ورزشی و فناوری	۱
۱۳	مطالعات روانشناسی ورزشی	۲۴	۵	پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی	۲
۵	مطالعات طب ورزشی	۲۵	۳	پژوهش در ورزش تربیتی	۳
۲	مطالعات کاربردی علوم زیستی در ورزش	۲۶	۹	پژوهش در توان‌بخشی ورزشی	۴
۲	مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش	۲۷	۱۳	پژوهشنامه فیزیولوژی ورزشی کاربردی	۵
۲	مطالعات مدیریت ورزشی	۲۸	۵	پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی	۶
۲	ورزش و علوم زیست‌حرکتی	۲۹	۳	پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی	۷
۱	Journal of Advanced Sport Technology	۳۰	۲۵	رفتار حرکتی	۸
۳	حرکت	۳۱	۳	پژوهش‌های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش	۹
۳	المپیک	۳۲	۰	پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی	۱۰
۴	پژوهش در علوم ورزشی	۳۳	۱۸	رشد و یادگیری حرکتی-ورزشی	۱۱
۲	علوم حرکتی و ورزش	۳۴	۸	طب ورزشی	۱۲
۰	مدیریت و فیزیولوژی ورزشی شمال	۳۵	۶	روان‌شناسی ورزش	۱۳
۳	علوم ورزش	۳۶	۱	رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی	۱۴
۰	پژوهش در مدیریت ورزشی	۳۷	۴	ساخت و ساز و فعالیت ورزشی	۱۵
۰	مدیریت و رفتار سازمانی در ورزش	۳۸	۱	مدیریت ورزشی	۱۶
۳	پژوهش در علوم زیستی و فعالیت بدنی	۳۹	۱۷	علوم زیستی ورزشی	۱۷
۴	مطالعات کاربردی تندرستی در فیزیولوژی ورزش	۴۰	۹	فیزیولوژی ورزشی	۱۸
۰	مطالعات تربیت‌بدنی و علوم ورزشی	۴۱	۶	فیزیولوژی ورزشی و فعالیت بدنی	۱۹
۵	بیومکانیک ورزشی	۴۲	۲	مدیریت و توسعه ورزش	۲۰
۸	تحقیقات کاربردی علوم ورزشی	۴۳	۰	مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی	۲۱
۲۱۳	مجموع		۰	مدیریت منابع انسانی در ورزش	۲۲

۲۱۳ مقاله نشان داد که بیشترین موضوع مورد مطالعه در حوزه سالمندان مربوط به فیزیولوژی ورزشی با ۶۴ مقاله و کمترین موضوع، بیومکانیک ورزشی با ۹ مقاله است. جدول ۲ فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک موضوع مطالعه‌شده را نشان می‌دهد.

موضوع مطالعه‌شده: براساس درخت حوزه‌های تخصصی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی مندرج در پرتال جامع علوم انسانی، موضوعات مطالعه‌شده به هفت گروه دسته‌بندی شدند. نتایج بررسی

جدول ۲. فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک موضوع مطالعه‌شده

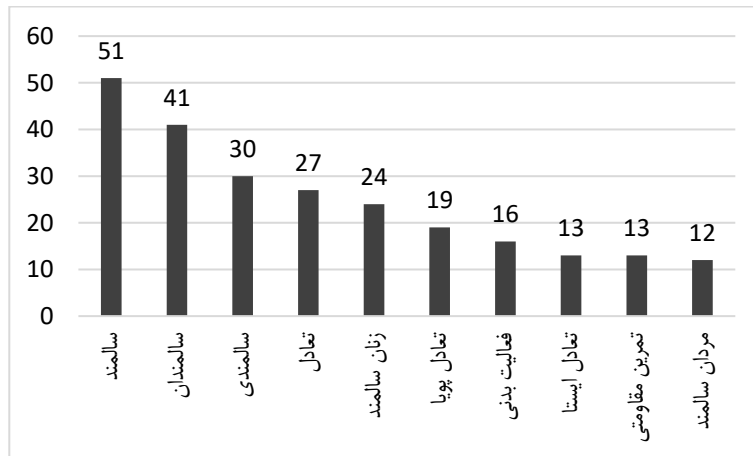
Table 2. Frequency and Percentage of Researches According to the Studied Topic

ردیف	موضوع مورد مطالعه	فراوانی	درصد
۱	آسیب‌شناسی ورزشی	۱۷	۷/۹۸
۲	بیومکانیک ورزشی	۹	۴/۲۲
۳	رفتار حرکتی	۵۱	۲۳/۹۴
۴	روان‌شناسی ورزشی	۳۰	۱۴/۰۸
۵	فیزیولوژی ورزشی	۶۴	۳۰/۰۴
۶	مدیریت ورزشی	۱۱	۵/۱۶
۷	ترکیبی از دو یا چند موضوع	۳۱	۱۴/۵۵
	مجموع	۲۱۳	۱۰۰

کلیدواژه‌های پرکاربرد: نتایج بررسی ۲۱۳ مقاله مشخص کرد که ۹۲۳ کلیدواژه در آن‌ها به کار رفته است و کلیدواژه‌های سالمند،

سالمندان، سالمندی، تعادل و زنان سالمند بیشترین کاربرد را داشتند. شکل ۱ فراوانی پرکاربردترین کلیدواژه‌ها را نشان می‌دهد.

شکل ۱. فراوانی پرکاربردترین کلیدواژه‌ها در پژوهش‌ها

Figure 1. Frequency of the Most Used Keywords in Researches

است. جداول ۳ فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک هدف و نوع داده‌ها را نشان می‌دهد.

هدف و نوع داده‌های پژوهش: نتایج بررسی ۲۱۳ مقاله مشخص کرد که هدف بیشتر پژوهش‌ها کاربردی است. همچنین در ۲۰۴ مقاله از داده‌های کمی و تنها در ۲ مقاله از داده‌های کیفی استفاده شده

جدول ۳. فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک هدف و نوع داده‌های پژوهش

Table 3. Frequency and Percentage of Research by Purpose and Type of Research Data

ردیف	هدف پژوهش	فراوانی	درصد	ردیف	نوع داده‌های پژوهش	فراوانی	درصد
۱	بنیادی/محض	۲	۰/۹۳	۱	کمی	۲۰۴	۹۵/۷۷
۲	توسعه‌ای	۰	۰	۲	کیفی	۲	۰/۹۳
۳	کاربردی	۲۱۱	۹۹/۰۶	۳	آمیخته/ترکیبی	۷	۳/۲۸
	مجموع	۲۱۳	۱۰۰		مجموع	۲۱۳	۱۰۰

اجرای ۱۶۲ مقاله نیمه‌تجربی و سپس ۱۴ مقاله علی-مقایسه‌ای است. جدول ۴ فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک راهبرد و نحوه اجرای پژوهش را نشان می‌دهد.

راهبرد و نحوه اجرای پژوهش: نتایج بررسی ۲۱۳ مقاله نشان داد که راهبرد بیشتر پژوهش‌ها تجربی است و کمتر از راهبرد کیفی و ترکیبی استفاده شده است. همچنین یافته‌ها مشخص کرد که نحوه

جدول ۴. فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک راهبرد و نحوه اجرای پژوهش

Table 4. Frequency and Percentage of Researches by Strategy and Method of Research Implementation

ردیف	راهبرد پژوهش	نحوه اجرای پژوهش	فراوانی	درصد
۱	تجربی/آزمایشی	تجربی کامل/آزمایشی کامل	۱	۰/۴۶
۲	تجربی/آزمایشی	نیمه‌تجربی/نیمه‌آزمایشی	۱۶۲	۷۶/۰۵
۳	(مقاله ۱۶۴ - ۷۶/۹۹ درصد)	پیش‌تجربی/پیش‌آزمایشی	۱	۰/۴۶
۴		پیمایشی	۹	۴/۲۲
۵		تاریخی	۰	۰
۶		تحلیل محتوا	۱	۰/۴۶
۷		توصیفی-تحلیلی	۳	۱/۴
۸		دلفی	۰	۰
۹	توصیفی/غیرآزمایشی	راهبردی/استراتژیک	۰	۰
۱۰	(مقاله ۴۶ - ۲۱/۵۹ درصد)	علی-مقایسه‌ای/پس‌رویدادی	۱۴	۶/۵۷
۱۱		فرا تحلیل	۰	۰
۱۲		فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی	۰	۰
۱۳		مطالعات تطبیقی	۰	۰
۱۴		مطالعات مروری	۲	۰/۹۳

۰	۰	مطالعات موردی	۱۵
۵/۶۳	۱۲	همبستگی	۱۶
۲/۳۴	۵	چند روش پژوهشی	۱۷
۰	۰	تحقیق مشاهده‌ای	۱۸
۰	۰	تحلیل گفتمان	۱۹
۰/۹۳	۲	داده‌بنیاد/گراند تئوری	۲۰
۰	۰	گروه اسمی	۲۱
۰	۰	گروه متمرکز	۲۲
۰	۰	مصاحبه عمیق	۲۳
۰/۴۶	۱	سناریوسازی	۲۴
۰	۰	تجربی و توصیفی	۲۵
۰	۰	تجربی و کیفی	۲۶
۰	۰	توصیفی و کیفی	۲۷
۱۰۰	۲۱۳	مجموع	

فراوانی است. جدول ۵ فراوانی پژوهش‌ها به تفکیک ابزار گردآوری اطلاعات را نشان می‌دهد.

ابزار گردآوری اطلاعات: نتایج بررسی ۲۱۳ مقاله مشخص کرد که پرکاربردترین ابزار گردآوری اطلاعات، پروتکل تمرین است که در ۱۷۳ مقاله از آن استفاده شده است و بعد از آن، پرسش‌نامه با ۲۷

جدول ۵. فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک ابزار گردآوری اطلاعات

Table 5. Frequency and Percentage of Researches by Means of Information Gathering

درصد	فراوانی	ابزار گردآوری اطلاعات	ردیف
۸۱/۲۲	۱۷۳	پروتکل تمرین (پرسش‌نامه، اندازه‌گیری‌های آنتروپومتریک و آزمون‌های بدنی فیزیولوژیک)	۱
۱۳/۶۷	۲۷	پرسش‌نامه	۲
۰	۰	چک‌لیست	۳
۱/۴	۳	سندکاوی (اسنادی، کتابخانه‌ای، اینترنتی)	۴
۰	۰	مشاهده	۵
۰/۹۳	۲	مصاحبه	۶
۳/۷۵	۸	ترکیبی (پرسش‌نامه، سندکاوی، مشاهده، مصاحبه)	۷
۱۰۰	۲۱۳	مجموع	

بیشترین روش نمونه‌گیری شامل نمونه‌گیری غیر تصادفی در دسترس با ۱۱۴ فراوانی است. جدول ۶ فراوانی پژوهش‌ها به تفکیک روش نمونه‌گیری را نشان می‌دهد.

جامعه آماری و روش نمونه‌گیری: نتایج بررسی ۲۱۳ مقاله نشان داد که با کمی اختلاف بیشترین جامعه آماری مقالات به مردان سالمند در ۸۰ مقاله مربوط بوده و ۷۷ مقاله نیز به زنان سالمند مربوط است و در ۵۶ مقاله به صورت ترکیبی انجام شده است. همچنین

جدول ۶. فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک روش نمونه‌گیری

Table 6. Frequency and Percentage of Researches by Sampling Method

درصد	فراوانی	روش نمونه‌گیری	ردیف
۴/۶۹	۱۰	تصادفی ساده	۱
۰	۰	منظم/سیستماتیک	۲
۰/۴۶	۱	طبقه‌ای	۳
۳/۲۸	۷	خوشه‌ای	۴
۱/۴	۳	ترکیبی (چندمرحله‌ای)	۵
۵۳/۵۲	۱۱۴	در دسترس	۶
۱۵/۰۲	۳۲	هدفمند/قضوتی	۷
۱/۴	۳	گلوله‌برفی/افزایشی	۸
۶/۵۷	۱۴	ترکیبی (چندمرحله‌ای)	۹
۳/۲۸	۷	ترکیبی (تصادفی و غیر تصادفی)	۱۰
۱۰/۳۲	۲۲	گزارش‌نشده	۱۱
۱۰۰	۲۱۳	مجموع	

چهارم حال و بختیاری با ۲۱ مقاله و استان اصفهان با ۱۸ مقاله است. در استان‌های بوشهر، سیستان و بلوچستان، کردستان، هرمزگان و یزد مطالعاتی در حوزه ورزش سالمندان مشاهده نشد. همچنین مشخص شد که ۱۹ مقاله به صورت استانی و ۱۵۳ مقاله در سطح شهرستان انجام گرفته است. جدول ۷ فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک توزیع جغرافیایی را نشان می‌دهد.

دوره اجرای پژوهش: نتایج بررسی ۲۱۳ مقاله نشان داد که از نظر دوره اجرای پژوهش، روش سری زمانی با ۱۳۷ مقاله بیشترین کاربرد را داشته است و ۷۶ مقاله نیز مربوط به روش مقطعی است و از روش طولی استفاده شده است. توزیع جغرافیایی: نتایج بررسی ۲۱۳ مقاله مشخص کرد که بیشترین توزیع جغرافیایی در استان تهران با ۳۷ مقاله و سپس استان

جدول ۷. فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک توزیع جغرافیایی (موقعیت مکانی اجرای پژوهش)^۱

Table 7. Frequency and Percentage of Research by Geographic Distribution (Location of Research Implementation)

ردیف	توزیع جغرافیایی	فراوانی	درصد	ردیف	توزیع جغرافیایی	فراوانی	درصد
۱	بین‌المللی	۱	۰/۴۶	۱۹	سیستان و بلوچستان	۰	۰
۲	ملی	۶	۲/۸۱	۲۰	فارس (شیراز ۸، لار ۱، بوانات ۱)	۱۰	۴/۶۹
۳	منطقه‌ای	۰	۰	۲۱	قزوین ۱ (قزوین ۳)	۴	۱/۸۷
۴	آذربایجان شرقی (تبریز ۱)	۱	۰/۴۶	۲۲	قم ۱ (قم ۳)	۴	۱/۸۷
۵	آذربایجان غربی ۳ (ارومیه ۳، مهاباد ۲)	۸	۳/۷۵	۲۳	کردستان	۰	۰
۶	اردبیل (اردبیل ۲)	۲	۰/۹۳	۲۴	کرمان (کرمان ۵)	۵	۲/۳۴
۷	اصفهان (اصفهان ۱۵، کاشان ۱، شهرضا ۱، بهارستان ۱)	۱۸	۸/۴۵	۲۵	کرمانشاه ۱ (کرمانشاه ۱)	۲	۰/۹۳
۸	البرز ۱ (کرج ۷)	۸	۳/۷۵	۲۶	کهگیلویه و بویراحمد (یاسوج ۱)	۱	۰/۴۶
۹	ایلام (ایلام ۱)	۱	۰/۴۶	۲۷	گلستان (گرگان ۱)	۱	۰/۴۶
۱۰	بوشهر	۰	۰	۲۸	گیلان (رشت ۲، لاهیجان ۱)	۳	۱/۴
۱۱	تهران ۷ (تهران ۲۸، شهرقدس ۲)	۳۷	۱۷/۳۷	۲۹	لرستان (خرم‌آباد ۱)	۱	۰/۴۶
۱۲	چهارمحال و بختیاری (شهرکرد ۱۳، فارسان ۳، بروجن ۵)	۲۱	۹/۸۵	۳۰	مازندران ۱ (ساری ۲، بابل ۱، بابلسر ۳)	۷	۳/۲۸
۱۳	خراسان جنوبی (بیرجند ۱)	۱	۰/۴۶	۳۱	مرکزی (اراک ۶، شازند ۱)	۷	۳/۲۸
۱۴	خراسان رضوی ۱ (مشهد ۴)	۵	۲/۳۴	۳۲	هرمزگان	۰	۰
۱۵	خراسان شمالی ۲	۲	۰/۹۳	۳۳	همدان (همدان ۶، نهاوند ۲)	۸	۳/۷۵
۱۶	خوزستان (اهواز ۹، شوش ۱)	۱۰	۴/۶۹	۳۴	یزد	۰	۰
۱۷	زنجان ۱ (زنجان ۱)	۲	۰/۹۳	۳۵	گزارش نشده	۳۴	۱۵/۹۶
۱۸	سمنان (سمنان ۳)	۳	۱/۴	مجموع	۲۱۳	۱۰۰	

کلموگروف-اسمیرنوف با ۸۵ مرتبه بیشترین روش استفاده را در مقالات داشتند. جدول ۸ فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک نرم‌افزار آماری و شکل ۲ فراوانی آزمون‌های آماری را نشان می‌دهد.

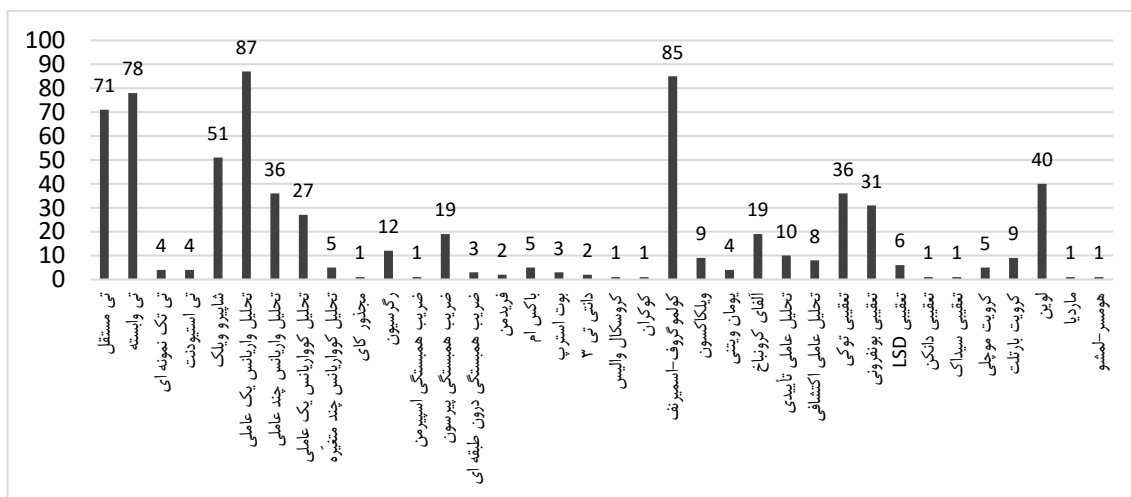
نرم‌افزار و آزمون‌های آماری: نتایج بررسی ۲۱۳ مقاله نشان داد که پرکاربردترین نرم‌افزار آماری، نرم‌افزار SPSS با ۱۵۶ مورد است. همچنین روش‌های آماری تحلیل واریانس یک‌عاملی با ۸۷ مرتبه و

جدول ۸. فراوانی و درصد پژوهش‌ها به تفکیک نرم‌افزار آماری

Table 8. Frequency and Percentage of Research by Statistical Software

ردیف	نرم‌افزار آماری	فراوانی	درصد
۱	فرتحلیل جامع (CMA ^۲)	۱	۰/۴۶
۲	LISREL	۱	۰/۴۶
۳	SPSS	۱۵۶	۷۳/۲۳
۴	SPSS + AMOS	۱	۰/۴۶
۵	SPSS + Excel	۵	۲/۳۴
۶	SPSS + LISREL	۷	۳/۲۸
۷	SPSS + MATLAB	۲	۰/۹۳
۸	SPSS + R	۳	۱/۴

۰/۴۶	۱	SPSS + Smart PLS	۹
۰/۴۶	۱	SPSS + Excel + LISREL	۱۰
۰/۴۶	۱	Micmac + Scenario Wizard	۱۱
۱۴/۷۱	۳۴	گزارش نشده	۱۲
۱۰۰	۲۱۳	مجموع	

شکل ۲. فراوانی آزمون‌های آماری در پژوهش‌ها

Figure 2. Frequency of Statistical Tests in Researches

ایران، سالمندشناسی و روان‌شناسی پیری باشد که به‌طور ویژه به این موضوع می‌پردازند. مطالعه ضیائی و همکاران (۲۰۱۴) بیان می‌کند که سایر گروه‌های سنی به‌ویژه جوانان (دانش‌آموزان و دانشجویان) به دلیل تمرکز در مراکز آموزشی برای محققان در دسترس‌تر هستند تا سالمندان. تحقیق هلالی‌زاده و همکاران (۲۰۱۸) نیز نشان داد که محدودیت‌های دسترسی، تمایل نداشتن به مشارکت و ماهیت تهاجمی و تداخلی رشته فیزیولوژی ورزش از علل احتمالی کمتر به‌کارگرفته‌شدن سالمندان است. یافته‌های مطالعه ارزانی و همکاران (۲۰۱۸) مشخص کرد که در مقالات نشریات تربیت‌بدنی دانشگاه مازندران، سهم اқشار ویژه (سالمندان و معلولان) در مقایسه با سایر حیطه‌های ورزشی بسیار کمتر است. نعیمی‌کیا و همکاران (۲۰۱۹) علل احتمالی کم بودن جامعه آماری سالمندان در پژوهش‌ها را شامل هزینه‌بر بودن بهره‌گیری از سالمندان، محدودیت و سختی‌های دسترسی به آنان، تعامل و اجرای فرایند پژوهش می‌دانند. نتایج تحقیق بدیعی‌گهر و همکاران (۲۰۱۹) نشان داد که در پژوهش‌های تربیت‌بدنی ایران کمتر به موضوع ورزش سالمندان در مقایسه با سایر گروه‌های سنی پرداخته شده است. نشریات به‌عنوان پایگاه معتبر علمی می‌توانند با انتشار مقالات و پژوهش‌های کاربردی در حوزه سالمندان، بر توسعه سلامت و تندرستی این گروه از جامعه و نیز ارتقای دانش بسیار تأثیرگذار باشند.

بررسی موضوعات مطالعه‌شده در حوزه سالمندان نشان می‌دهد که بیشترین موضوع به بحث فیزیولوژی ورزشی (۳۰/۴ درصد) می‌پردازد؛ این در حالی است که موضوع بیومکانیک ورزشی و

بحث و نتیجه‌گیری

ایجاد بسترهای مناسب به‌منظور توسعه ورزش در بین مردم، از ملزومات ارتقای سطح سلامت جامعه است و هدایت تحقیقات علوم ورزشی به سمت اولویت‌ها و شناسایی خلأهای موجود از ضروریات توجه متولیان ورزش کشور است؛ از این‌رو هدف این پژوهش، تحلیل محتوایی نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران در حوزه سالمندان بود؛ بنابراین محققان به دنبال ارائه تصویری کلان از روند پژوهش‌های مرتبط با سالمندان و کمک به فراهم‌آوردن بینشی ساختارمند از جایگاه و رویکرد این موضوع در کشور بودند. با جست‌وجو در ۴۳ نشریه، ۲۱۳ مقاله با موضوع سالمندان به دست آمد و ۱۴ مؤلفه در آن بررسی و تحلیل شد.

نتایج بررسی‌های ۴۳ نشریه تربیت‌بدنی ایران نشان داد که بیشترین مقالات در حوزه سالمندان در نشریه رفتار حرکتی (۲۵ مقاله) و نشریه رشد و یادگیری حرکتی-ورزشی (۱۸ مقاله) است و در ۷ نشریه هیچ مقاله‌ای چاپ نشده است. گفتنی است که از حدود ۱۰۶۷۶ مقاله چاپ‌شده در نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران از سال‌های ۱۳۷۲ تا ۱۳۹۹، تنها ۲۱۳ مقاله (۲ درصد) به موضوع سالمندان پرداخته‌اند و این قشر از جامعه به‌رغم رشد روزافزون جمعیت آنان، سهم بسیار ناچیزی در پژوهش‌های ورزشی دارند. این مطلب نشان می‌دهد که موضوعات مرتبط با سالمندان دغدغه اصلی اساتید دانشگاه، محققان و البته مدیران نشریات ورزشی نبوده است. یک دلیل آن می‌تواند انتشار مقالات مرتبط با سالمندان در نشریات علوم پزشکی و نیز نشریات تخصصی مرتبط مانند نشریات علمی پژوهشی سالمندی

سالمندان، سالمندی، تعادل و زنان سالمند، بیشترین کاربرد را داشتند. با توجه به اینکه در نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران از جنبه‌های مختلفی به حوزه سالمندان توجه شده است، تعداد کلیدواژه‌های خاص کم است؛ به‌عنوان نمونه، در بخش فیزیولوژی ورزشی که از نظر موضوعی بیشترین فراوانی را در مقالات دارد، کلیدواژه‌ها براساس عنوان تحقیق (سلولی، دستگاه عصبی، دستگاه قلبی و عروقی، دستگاه عضلانی، دستگاه تنفس و متابولیسم) متفاوت‌اند، اما در موضوع رفتار حرکتی کلیدواژه‌هایی چون تعادل، تعادل پویا و تعادل ایستا در سالمندان بیشترین تکرار را دارند. کلیدواژه‌ها از شاخص‌های اصلی پژوهش به حساب می‌آیند و برای نمایه‌سازی مقالات در پایگاه‌های اطلاعاتی ضروری بوده و اغلب منعکس‌کننده موضوعات مقالات هستند؛ بنابراین ضروری است که این واژه‌ها گویا و با عنوان و مسئله تحقیق تناسب داشته باشند.

بررسی هدف پژوهش‌ها نشان می‌دهد که بیشتر مقالات کاربردی (۹۹/۰۶ درصد) است. نتایج پژوهش‌های کاربردی در کوتاه‌مدت و برای رفع مشکلات موجود قابل‌استفاده است. این روش در پی یافتن راه‌حل و روشی برای رفع نیازهای انسانی است و همچنین از نظر زمانی زودتر از تحقیقات بنیادی انجام می‌گیرد. تحقیقات انجام‌گرفته در حوزه ورزش سالمندان نشان می‌دهد که این مطالعات به دنبال یافتن قوانین علمی و تدوین نظریه (روش بنیادی) و یافتن ابزار در یک زمینه خاص (روش توسعه‌ای) نبوده است. تحقیق زنجانی و همکاران (۲۰۱۱) در خصوص فراتحلیل ورزش سالمندان نیز مؤید همین نتایج است. آنان بیان کردند که در این حوزه نیازمند اهداف بلندمدت و توجه به اهداف توسعه‌ای هستیم تا به کمک آن بتوان سالمندی را وارد حوزه ورزش کرده و آن را ضرورتی برای ادامه زندگی بدانیم. هالالی‌زاده و همکاران (۲۰۱۸)، نعیمی‌کیا و همکاران (۲۰۱۹)، راسخ (۲۰۲۱) و جعفری و همکاران (۲۰۲۲) نیز هدف کاربردی را در بیشتر مقالات حوزه ورزش گزارش کردند، اما تحقیقات توفیقی و همکاران (۲۰۲۰) در زمینه استعدادیابی ورزشی نشان داد که هدف توسعه‌ای بیشترین فراوانی را دارد.

بررسی نوع داده‌های پژوهش نشان می‌دهد که بیشتر مقالات (۹۵/۷۷ درصد) دارای داده‌های کمی هستند و از داده‌های کیفی تنها در دو تحقیق (به‌صورت مصاحبه با خبرگان) استفاده شده است. این نتیجه می‌تواند به دلیل شیوه نگرش پژوهشگران باشد که معتقدند تحقیقات علمی تنها با اعداد کمی و نتیجه‌گیری‌های دقیق به وجود می‌آید و نیز می‌تواند به خاطر تسلط بیشتر آنان به روش‌های کمی باشد. با توجه به اینکه اکثر اطلاعات گردآوری‌شده از سالمندان با استفاده از ابزار پروتکل تمرین (آزمون) و پرسش‌نامه به‌منظور تأیید یا رد فرضیه تحقیق انجام گرفته است، خروجی داده‌ها به‌صورت کمی

مدیریت ورزشی کمترین استقبال را داشت. ورزش و فعالیت بدنی از مؤثرترین راه‌های پیشگیری از مشکلات دوره سالمندی است. از آنجاکه سالمندان معمولاً به لحاظ جسمی غیرفعال هستند و به اقتضای سن دچار بیماری‌های مختلف می‌شوند، انجام مداخلات ورزشی به‌منظور توان‌افزایی سالمندان از ضروریات تحقیقات در این حوزه است. ماهیت موضوع فیزیولوژی ورزشی، بررسی اثر آنی و درازمدت فعالیت بدنی بر عضلات و دستگاه‌های بدن است و می‌تواند به ارتقای عملکرد دستگاه‌های داخلی بدن سالمندان منجر شود. همچنین موضوع رفتار حرکتی با ارزیابی اجرای مهارت و طراحی تمرینات مداخله‌ای نقش مهمی در بهبود عملکرد بدنی سالمندان دارد؛ بر این اساس، فراوانی مقالات ورزشی در موضوعات فیزیولوژی و رفتار حرکتی در حوزه سالمندان منطقی به نظر می‌رسد. تعداد کم پژوهش‌های سالمندی با موضوع بیومکانیک ورزشی می‌تواند به دلیل محدودیت این گرایش دانشگاهی در دوره تحصیلات تکمیلی از نظر تعداد استاد، واحد دانشگاهی و استقبال کم دانشجویان تحصیلات تکمیلی باشد. نکته درخور تأمل این است که موضوع مدیریت ورزشی نیز با وجود تعداد زیاد استاد، واحدهای دانشگاهی و استقبال دانشجویان علوم ورزشی از این گرایش، فراوانی بسیار کمی (۱۱ مقاله) در تحقیقات حوزه سالمندان دارد و اغلب پژوهشگران به بررسی عوامل تسهیل‌کننده و بازدارنده مشارکت سالمندان در فعالیت‌های بدنی پرداخته‌اند و سایر جنبه‌های مدیریت ورزشی (رسانه، بازاریابی، اوقات فراغت و...) مغفول مانده است؛ بنابراین خلأ بسیار بزرگی در این زمینه دیده می‌شود؛ از این رو به‌منظور توسعه متوازن علمی در حوزه سالمندان ضروری است تا همه موضوعات به‌صورت برابر مدنظر پژوهشگران قرار گیرد تا از جنبه‌های مختلف بتوان برای توانمندسازی این قشر از جامعه راهکار ارائه کرد. یافته‌های مطالعات سجادی و همکاران (۲۰۱۰)، شریفی و همکاران (۲۰۱۲)، تپه‌رشی و همکاران (۲۰۱۳)، ارزانی و همکاران (۲۰۱۸)، توفیقی و همکاران (۲۰۲۰) و راسخ (۲۰۲۱) که به تحلیل و توصیف نشریات ورزشی ایران پرداخته‌اند، نیز نشان داده است که موضوع فیزیولوژی ورزشی دارای بیشترین فراوانی و موضوع بیومکانیک دارای کمترین فراوانی است. همچنین مطالعه میلته^۱ و همکاران (۲۰۲۱) در خصوص تحلیل کتاب‌سنجی تحقیقات المپیک تابستانی و زمستانی نشان داد که موضوع فیزیولوژی ورزشی بیشترین فراوانی و موضوع بیومکانیک و روانشناسی کمترین فراوانی را در مقالات داشته است.

بررسی مقالات نشان می‌دهد که ۹۲۳ کلیدواژه در مقالات بررسی‌شده به کار رفته است که بیشترین مقالات به‌ترتیب دارای چهار و پنج کلیدواژه هستند. همچنین کلیدواژه‌های سالمند،

پرسش‌نامه بیشتر استفاده شده است؛ البته موضوعات مقالات جامعه آماری تحقیق مذکور، مدیریت ورزشی بود که به صورت توصیفی انجام گرفت؛ بنابراین استفاده از ابزار پرسش‌نامه منطقی به نظر می‌رسد. همچنین یافته‌های پژوهش راسخ (۲۰۲۱) مشخص کرد که ابزارهای پرسش‌نامه و پروتکل تمرین به ترتیب بیشترین فراوانی را در مقالات مرتبط با ورزش زنان دارند.

بررسی جامعه آماری نشان می‌دهد که با کمی اختلاف، بیشترین تعداد مقالات مربوط به مردان سالمند (۳۷/۵۵ درصد) است. با نگاهی اجمالی به جنسیت نویسندگان مقالات سالمندی در نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران، مشخص شد که بیش از دو برابر این نویسندگان، پژوهشگران مرد بودند؛ بر این اساس، با توجه به انجام اغلب تحقیقات در زمینه فیزیولوژی ورزشی و رفتار حرکتی، به نظر می‌رسد از نظر راحتی و سهولت مشارکت در فرایند تحقیق، سالمندان مرد بیشتر با پژوهشگران مرد همکاری داشتند. آمارهای جمعیتی کشور طبق سرشماری مرکز آمار ایران (۲۰۱۶) نشان می‌دهد که تعداد زنان سالمند در مقایسه با تعداد مردان سالمند بیشتر بود و روند رشد زنان سالمند نیز در مقایسه با مردان سالمند بیشتر بود؛ بر این اساس، با توجه به اینکه زنان قشر بزرگی از جامعه سالمندان را تشکیل می‌دهند، ضرورت اجرای تحقیقات بیشتر در این گروه جنسیتی پیشنهاد می‌شود. یافته‌های مطالعات امامی و همکاران (۲۰۱۴)، برومند و همکاران (۲۰۱۴)، ایمانیان و همکاران (۲۰۱۵)، ضیائی و همکاران (۲۰۱۴)، سجادی و همکاران (۲۰۱۶)، ارزانی و همکاران (۲۰۱۸)، سلطانی (۲۰۲۱)، ملائی و همکاران (۲۰۲۱)، و پیتز و همکاران (۲۰۱۴) مشخص کرد که در حوزه ورزش و فعالیت بدنی، به‌طور کلی مطالعات روی مردان بیشتر از زنان است. همچنین در حوزه کتاب‌های درسی و آموزشی، مطالعات عینی (۲۰۲۲) و کایا^۱ و همکاران (۲۰۱۴) مشخص کرد که تصاویر مردان سالمند بسیار بیشتر از تصاویر زنان سالمند در کتاب‌های دوره ابتدایی به کار گرفته شده است.

بررسی روش نمونه‌گیری نشان می‌دهد که نمونه‌گیری غیرتصادفی در دسترس (۵۳/۵۲ درصد) بیشتر استفاده شده است. به‌طور کلی، محققان از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی بیشتر از روش تصادفی استفاده کردند. نمونه‌های تحقیق، جامعه بسیار کوچکی از سالمندان دارای ویژگی‌های خاص براساس اهداف پژوهش بودند و باید به شیوه نیمه‌تجربی و با استفاده از پروتکل تمرین در فرایند پژوهش مشارکت می‌کردند؛ بنابراین محققان به صورت غیرتصادفی در دسترس (سالمندان مراجعه‌کننده به مرکز درمانی، آسایشگاه، باشگاه ورزشی و...) نمونه‌ها را مشخص می‌کردند. این نتایج با یافته‌های مطالعات فتحی‌نژاد (۲۰۱۲)، قاسمی (۲۰۱۳) و راسخ (۲۰۲۱) همسو نیست و

یافته‌های پژوهش عیدی و همکاران (۲۰۱۷) مشخص کرد که حدود ۹۰ درصد از مقالات فصلنامه المپیک از روش کمی و تنها تعداد معدودی از روش کیفی استفاده کرده‌اند. یافته‌های مطالعات زنجانی و همکاران (۲۰۱۱)، شریفی و همکاران (۲۰۱۲)، ضیائی و همکاران (۲۰۱۴)، عاشوری و همکاران (۲۰۱۷)، احمدی و همکاران (۲۰۲۱)، جافری و همکاران (۲۰۲۲)، پیتس و همکاران (۲۰۱۱)، کوارترمن و همکاران (۲۰۱۰)، پیتز (۲۰۱۶) و ویلیامز و همکاران (۲۰۲۱) نیز مشخص کرد که از داده‌های کمی بیشتر از داده‌های کیفی استقبال می‌شود.

بررسی راهبرد پژوهش‌ها نشان می‌دهد که راهبرد تجربی/آزمایشی (۷۶/۹۹ درصد) بیشترین کاربرد را دارد و کمتر از راهبردهای کیفی و ترکیبی استفاده شده است که احتمالاً به دلیل ویژگی محتوایی و موضوعی تحقیقات مرتبط با سالمندان است؛ از این نظر که اغلب پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه سالمندان با موضوع فیزیولوژی ورزشی و رفتار حرکتی است که نیازمند اجرای تحقیقات تجربی و طرح‌های پیش‌آزمون و پس‌آزمون و دستکاری متغیرها به‌منظور کشف روابط علت و معلولی است. این نتیجه با یافته‌های مطالعات سجادی و همکاران (۲۰۱۰)، زنجانی و همکاران (۲۰۱۱)، ابوالفتحی‌ممتاز و همکاران (۲۰۱۷)، بدیعی‌گهر و همکاران (۲۰۱۹)، توفیقی و همکاران (۲۰۲۰)، پیتس و همکاران (۲۰۱۱) و ویلیامز و همکاران (۲۰۲۱) همسو نیست و آنان به‌طور کلی بیشتر راهبرد پژوهش‌ها در حوزه‌های مختلف تربیت‌بدنی را توصیفی گزارش کرده‌اند. بررسی نحوه اجرای مقالات نشان می‌دهد که روش نیمه‌تجربی (۷۶/۰۵ درصد) پرکاربردترین روش بود. به‌کارگیری فراوان روش نیمه‌تجربی به این دلیل است که مطالعات روی سالمندان انجام می‌شود و اجرای تحقیق به‌صورت تجربی کامل و پیش‌تجربی شرایط خاص خود را می‌طلبد. یافته‌های مطالعات ضیائی و همکاران (۲۰۱۴)، هلالی‌زاده و همکاران (۲۰۱۸) و نیمی‌کیا و همکاران (۲۰۱۹) مشخص کرد که در تحقیقات بررسی‌شده بیشتر از روش نیمه‌تجربی استفاده شده است.

بررسی ابزار گردآوری اطلاعات نشان می‌دهد که در مقالات بیشتر از پروتکل تمرین (۸۱/۲۲ درصد) برای اندازه‌گیری متغیرها استفاده شده است. پروتکل تمرین شامل استفاده هم‌زمان از پرسش‌نامه، اندازه‌گیری‌های آنتروپومتریک و آزمون‌های بدنی فیزیولوژیک است. با توجه به اینکه غالب پژوهش‌ها در حوزه سالمندان به صورت تجربی و با موضوع فیزیولوژی ورزشی و رفتار حرکتی انجام شده‌اند، استفاده از پروتکل تمرین به‌منظور به دست آوردن داده‌های دقیق در فرایند تحقیق برای سنجش وضعیت، مهارت و توانایی سالمندان ضرورت دارد، اما تحقیقات توفیقی و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که از ابزار

۱۹ مقاله) را پوشش داده است. با توجه به اینکه موضوع غالب پژوهش‌ها در زمینه فیزیولوژی ورزشی و رفتار حرکتی است و جامعه هدف از منطقه کوچک و محدودی انتخاب می‌شود (سالمندان مراجعه کننده به مراکز درمانی، آسایشگاه‌ها، باشگاه‌های ورزشی و...)، این امر منطقی به نظر می‌رسد.

بررسی نرم‌افزار آماری استفاده‌شده در مقالات نشان می‌دهد که نرم‌افزار SPSS (۷۳/۲۳ درصد) با اختلاف بسیار زیاد پرکاربردترین نرم‌افزار است. کتاب‌ها و جزوه‌های آموزشی در دسترس، کاربری آسان و سادگی در تحلیل خروجی‌ها از دلایل تمایل پژوهشگران و دانشجویان به این نرم‌افزار است. یافته‌های مطالعات عظیم‌زاده و همکاران (۲۰۱۷) و قاسمی و همکاران (۲۰۱۹) نیز مشخص کرد که نرم‌افزار SPSS بیشترین کاربرد را داشته است. بررسی روش‌های آماری مقالات نشان می‌دهد که روش تحلیل واریانس یک‌عاملی (۸۷ مرتبه) به‌منظور ارزیابی اختلاف و مقایسه میانگین داده‌ها در چند گروه از سالمندان و آزمون کلموگروف-اسمیرنوف (۸۵ مرتبه) به‌منظور تعیین توزیع نرمال بودن داده‌ها برای استفاده از آزمون‌های پارامتری و ناپارامتری، بیشترین کاربرد را داشته است و آزمون‌های تی وابسته و تی مستقل رده‌های بعدی بودند. یافته‌های مطالعه خداپرست و همکاران (۲۰۱۵) مشخص کرد که آزمون‌های کلموگروف-اسمیرنوف و آزمون تی بیشتر استفاده شده است. مطالعه احمدی و همکاران (۲۰۲۱) نیز نشان داد که تحلیل عاملی بیشترین فراوانی را در مقالات موردبررسی داشت. مطالعه جافری و همکاران (۲۰۲۲) نشان داد که روش‌های آماری مقایسه‌ای و تی بیشترین کاربرد را داشتند. همچنین یافته‌های مطالعات کوارترمن و همکاران (۲۰۱۰)، چاتیوپیس و همکاران (۲۰۱۱) و پی‌تس و همکاران (۲۰۱۱) نشان داد که در مقالات ورزشی بیشتر از تحلیل واریانس یک‌طرفه و آزمون تی استفاده شده است، اما یافته‌های مطالعات عظیم‌زاده و همکاران (۲۰۱۷) و موندیلو و پدرسن^۱ (۲۰۰۳) مشخص کرد که بیشترین روش آماری مورد استفاده در تحقیقات رگرسیون بوده است که با نتایج پژوهش حاضر همسو نیست.

تأمین بهداشت روانی و جسمانی سالمندان یکی از موضوعات مهم در کشورها است که نیازمند سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی دقیق است. با توجه به جمعیت سالمندان در ایران و پیش‌بینی رشد چشمگیر در روش‌های تحقیق بسیار بیشتر از سایر روش‌ها مدنظر پژوهشگران بوده است، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که این تحقیقات نتوانسته‌اند به‌طور کامل ادبیات این موضوع را پوشش دهند و باید تولیدات پژوهشی این بخش بازنگری شود؛ بنابراین انجام تحقیقات متنوع با مشارکت همه نشریات علمی تربیت‌بدنی ضرورت دارد. همچنین اساتید دانشگاه می‌توانند با هدایت و راهنمایی سایر محققان و

آنان روش تصادفی ساده را در پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها و مقالات تربیت‌بدنی موردبررسی، پرکاربرد گزارش کرده‌اند. همچنین تحقیق توفیقی و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که روش غیرتصادفی هدفمند بیشترین فراوانی را داشت.

بررسی دوره اجرای پژوهش‌ها نشان می‌دهد که روش سری زمانی (۶۴/۳۱ درصد) بیشترین کاربرد را داشته و از روش طولی استقبال نشده است. در طرح‌های سری زمانی اندازه‌گیری متغیر وابسته طی یک دوره گسترده، قبل و بعد از متغیر مستقل انجام می‌شود. با توجه به اینکه بیشتر تحقیقات حوزه سالمندان به‌صورت تجربی انجام گرفته‌اند، استفاده از روش سری زمانی نیز بیشتر از سایر روش‌ها است. یافته‌های مطالعات عاشوری و همکاران (۲۰۱۷) و قاسمی و همکاران (۲۰۱۹) مشخص کرد که روش مقطعی بیشترین کاربرد را دارد و روش‌های سری زمانی و طولی در پژوهش‌ها رایج نیست؛ چراکه جامعه موردبررسی در این تحقیقات، بیشتر از راهبرد توصیفی استفاده کرده بودند.

بررسی توزیع جغرافیایی مقالات (موقعیت مکانی اجرای پژوهش) نشان می‌دهد که استان‌های تهران، چهارمحال و بختیاری و اصفهان به‌ترتیب بیشترین سهم را در پژوهش‌های سالمندی دارند. همچنین در استان‌های بوشهر، سیستان و بلوچستان، کردستان، هرمزگان و یزد مطالعاتی در حوزه ورزش سالمندان مشاهده نشد. با توجه به اینکه در حال حاضر موضوعات مربوط به سلامت، تندرستی و نشاط سالمندان از موضوعات مهم جامعه است و در آینده نیز از چالش‌های اساسی کشور خواهد بود، ضروری است در استان‌هایی که موضوعات سالمندی کمتر مدنظر قرار گرفته‌اند، تحقیقات بیشتری انجام گیرد و همچنین مجلات تخصصی و مرتبط در اولویت‌بندی این مقالات اهتمام بیشتری داشته باشند. یافته‌های مطالعه ابوالفتحی‌ممتاز و همکاران (۲۰۱۷) مشخص کرد که از نظر کار پژوهشی و تعداد مقالات چاپ‌شده در استان‌ها با فراوانی نابرابری مواجه هستیم؛ بنابراین باید کوشید تا با اتخاذ سیاست‌های مبتنی بر ایجاد برابری تعداد پژوهش‌ها در همه استان‌ها، از این نابرابری کاسته شود و از پذیرش بیش از حد مقالات از یک استان خاص پرهیز شود. گفتنی است که بیشتر پژوهش‌های مرتبط با سالمندان به‌صورت شهرستانی (۱۵۳ مقاله) انجام شده و تعداد کمی از مقالات، جامعه سطح استان آینده، فقدان برنامه‌ریزی و پیش‌بینی‌نکردن تمهیدات لازم به چالش بزرگی منجر می‌شود؛ بنابراین لازم است به مطالعات مربوط به سالمندان و نیازهای آنان بیشتر توجه شود.

در پایان با توجه به انجام‌شدن پژوهش‌های بسیار کمی در حوزه سالمندان در نشریات علمی تربیت‌بدنی ایران و نیز نبود تعادل در موضوعات مورد مطالعه مرتبط با آنان و روش‌شناسی تحقیقات (برخی

انجام مطالعات کیفی و توصیفی مدنظر بیشتر محققان قرار گیرد. همچنین انجام تحقیقات با هدف توسعه‌ای به منظور یافتن ابزار و ساخت تجهیزات مناسب برای توانمندسازی بیشتر سالمندان ضرورت دارد؛ چراکه این نوع تحقیقات به تجاری‌سازی در زمینه علوم ورزشی منجر می‌شود. با توجه به انجام مطالعات کمتر در جامعه آماری زنان سالمند در مقایسه با مردان سالمند، ضرورت اجرای تحقیقات بیشتر در این باره پیشنهاد می‌شود. همچنین با توجه به اینکه علوم ورزشی و علوم پزشکی هر دو در پیشگیری و درمان نقش اساسی در توسعه سلامت جامعه به‌ویژه سالمندان دارند، پیشنهاد می‌شود تحقیق مشابهی به روش تحلیل محتوا در نشریات علوم پزشکی ایران صورت گیرد و مقایسه‌ای بین این دو حوزه انجام شود.

References

- Abolfathi Momtaz, Y., Delbari, A., Sahaf, R., Roustaie, SH., Hosseini, R. S., & Rameshini, M. (2017). Content and citation analysis of articles published in the Iranian Journal of Elderly Research from 2006 to 2015. *Iranian Journal of Ageing*, 12(2), 208-219. (In Persian)
- Ahmadi, F., Ramzaninejad, R., & Broumand, M. (2021). Content Analysis of research articles in sport tourism of Iran. *Sport Management and Development*, 10(4), Online publication. doi: 10.22124/jsmd.2021.5353. (In Persian)
- Arzani, A., Mirdar, SH., & Asghari, B. (2018). Content and citation study of applied sports physiology publications and sport management and motor behavior of Mazandaran University. *Journal of Applied Sports Physiology*, 14(27), 267-284. (In Persian)
- Ashuri, T., Dousti Pasha, M., Razavi, S. M. H., & Hosseini, A. (2017). Content analysis of sports entrepreneurship research in Iran. *Applied Research in Sports Management*, 6(3), 75-86. (In Persian)
- Azimizadeh, S. M., Shajie, K., Saffar, Y., & Afrooz, F. (2017). Content analysis and process of sports management articles published in scientific-research publications. *Sports Management Studies*, 43, 217-236. (In Persian)
- Badiee Gohar, R., & Poursoltani, H. (2019). Analysis of the status of scientific-research and scientific-promotional publications in the field of physical education in Iran. *Communication Management in Sports Media*, 6(24), 41-48. (In Persian)
- Boroumand, M., Gohar Rostami, H., Esmailzadeh Tolouei, M., Asgar Shamsi, M. (2014). Content analysis of physical education in the sixth grade elementary course textbook with education goals approach. *Applied Research in Sport Management*, 3(2), 55-66. (In Persian)
- Chatoupis, C., & Vagenas, G. (2011). An analysis of published process-product research on physical education teaching methods. *International Journal of Applied Sports Sciences*, 23(1), 271-289.
- Eini, A. (2022). Aging education in Iranian elementary textbooks. *The Women and Families Cultural-Educational*, 17(58), 43-66. (In Persian)
- Eftekhari, Z., & Nosrati Nejad, F., & Sahhaf, R., & Zanjari, N. (2018). Concepts and images of the physicala ging primary school textbooks in Iran. *Iranian Journal of Ageing*, 13(2), 154-166. (In Persian)
- Eidi, H., Abbasi, H., & Sajjadi, S. N. (2017). Content Analysis of the Olympic Scientific-Research Quarterly (No. 1 to 33). Paper presented at the Fifth Student Conference on Physical Education and Sports Sciences, University of Mazandaran. (In Persian)
- Emami, M., & Malaei, M. (2014). Sports news content analysis (Case study: Third channel of Sima). *Communication Management in Sports Media*, 1(3), 20-28. (In Persian)
- Emanian, M., Heydari Nejad, S., & Khatibi, A. (2016). Content analysis of sports media with disabled sports approach. *Communication Management in Sport Media*, 3(2), 42-51. (In Persian)
- Fathi Nejad, S. (2012). Content analysis of dissertations and dissertations of sports management from 2006 to 2011 (Unpublished Bachelor's thesis). Islamic Azad University, Karaj Branch. (In Persian)
- Fon, S. O., & Kitchen, P. J. (2008). Older people as models in advertisements: A cross-cultural content analysis of two Asian countries. Paper presented at the Annual London Conference, London.
- Ghasemi, H. (2013). Content analysis of dissertations and dissertations in the field of physical education at Payame Noor University

دانشجویان به استفاده از سایر روش‌های تحقیق که کمتر به کار رفته‌اند، نقش مهمی در این باره داشته باشند. نتایج این تحقیق می‌تواند برای مراکز علمی و نهادهای ورزشی در طراحی اولویت‌های پژوهشی و همچنین سایر محققان در زمینه ورزش سالمندان مفید باشد. انتظار می‌رود با گذشت زمان نشریات بیش‌ازپیش به مشکلات و فرصت‌های پیش روی سالمندان بپردازند و رویکردی آینده‌نگر در این حوزه اتخاذ کنند.

با توجه به کمبود تحقیقات مدیریت ورزشی در حوزه سالمندان با موضوعات مختلف (رسانه، بازاریابی، اوقات فراغت و...)، اجرای تحقیقات بیشتر به‌منظور بررسی جنبه‌های مختلف تأثیر فعالیت بدنی و ورزش بر زندگی سالمندان پیشنهاد می‌شود. با توجه به حجم زیاد پژوهش‌های سالمندی به‌صورت کمی و تجربی، پیشنهاد می‌شود

- based on research methodology. *New Approaches in Sports Management*, 1(3), 65-74. (In Persian)
17. Ghasemi, H., & Asgar Shamsi, M. (2019). Content analysis of sales management research and sports consumer behavior in Iran. *Two Quarterly Journal of Consumer Behavior Studies*, 6(1), 267-286. (In Persian)
  18. Ghasemi, H., & Asgar Shamsi, M. (2019). Content analysis of physical education and student sport researches in Iran. *Research on Educational Sport*, 7(16), 61-84. (In Persian)
  19. GHazi Mirsaed, S. J., Kolbadinejad, K., Momtazan, M., & Mohammadi, M. (2015). Content and citation analysis of scientific research quarterly articles on health. *Informatics of Modern Medicine*, 1(2), 32-42. (In Persian)
  20. Helalizadeh, M., Taghizadeh, M., & Afshari, M. (2018). Comparative study of scientific-research journals of Iranian sports physiology. *Sports Physiology*, 38, 61-80. (In Persian)
  21. Jaferi, P., & Ramzani Nejhadi, R. (2022). Content analysis and the trends of media published papers in the field of sports in periodicals. *Communication Management in Sport Media*, 9(2), doi: 10.30473/jsm.2021.53600.1431. (In Persian)
  22. Kaya, G., Candan, S., Avşar-Tuncay, A., Hakverdi-Can, M., Can, D., & Pekbay, C. (2014). Aging education in elementary textbooks. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 3030-3037.
  23. Khodaparast, M., & Salimi, M. (2015). A study of sports marketing articles in scientific-research publications using citation and content analysis. *New Approaches in Sports Management*, 3(10), 57-72. (In Persian)
  24. Larijani, H. H., & Rashidi Ashtiani, A. (2011). Content analysis of scientific-research journals in the field of economics in 2006-2010. *Planning and Budgeting*, 16(3), 133-157. (In Persian)
  25. Lee, B., Kim, B. C., & Han, S. (2006). The portrayal of older people in television advertisements: A cross-cultural content analysis of the United States and South Korea. *The International Journal of Aging and Human Development*, 63(4), 279-297.
  26. Mallaei, M., salimi, A., Ghasemi, H. (2021). Content analysis of sport genre' books. *Communication Management in Sport Media*, 8(4), 59-70. (In Persian)
  27. Miller, D. W., Leyell, T. S., & Mazachek, J. (2004). Stereotypes of the elderly in US television commercials from the 1950s to the 1990s. *The International Journal of Aging and Human Development*, 58(4), 315-340.
  28. Millet, G. P., Brocherie, F., & Burtscher, J. (2021). Olympic sports science—Bibliometric analysis of all summer and winter Olympic sports research. *Frontiers in Sports and Active Living*, 305.
  29. Moayedfar, S. (2010). Social issues in Iran (Sociology of vulnerable groups) (1st Ed.). Tehran: Elm Publishing. (In Persian)
  30. Mohtasham Amiri, Z. (2016). Aging and leading challenges by looking at the results of the 2016 census. *Social Research*, 2(2), 71-78. (In Persian)
  31. Mondello, M. J., & Pedersen, P. M. (2003). A content analysis of the Journal of Sports Economics. *Journal of Sports Economics*, 4(1), 64-73.
  32. Naeemikia, M., Gholami, A., Helalizadeh, M., Ahar, S., & Irani, R. (2019). Content analysis and comparison of specialized publications in the field of motor behavior and sports psychology in Iran. *Quarterly Journal of Motor Behavior*, 11(37), 107-134. (In Persian)
  33. Nouri, A., & Farsi, S. (2018). Expectations of Institutionalized Elderly from Their Children. *Iranian journal of Ageing*, 13(2), 262-279. (In Persian)
  34. Peetz, T. B., & Reams, L. (2011). A Content Analysis of Sport Marketing Quarterly: 1992-2011. *Sport Marketing Quarterly*, 20(4), 209-218.
  35. Physical Education Organization of the Islamic Republic of Iran. (2004). Comprehensive plan for physical education and sports - development of sports culture. Tehran: Green Apple. (In Persian)
  36. Pitts, B., & Pedersen, P. M. (2005). Examining the body of knowledge in sport management: A content analysis of the Journal of Sport Management, 2(1), 33-52.
  37. Pitts, B., Danylchuk, K., & Quarterman, J. (2014). A content analysis of the European Sport Management Quarterly and its predecessor the European Journal for Sport Management: 1984-2012. *Choregia: Sport Management International Journal*, 10(2), 45-72.
  38. Pitts, B. G. (2016). Examining the sport management literature: Content analysis of the International Journal of Sport Management. *International Journal of Sport Management*, 17(2), 1-21.
  39. Quarterman, J., Hwang, J. Y., Han, K., Pitts, B. G., Jackson, T., & Ahn, T. (2010). A content analysis of the International Journal of Sport Management. Paper presented at the AAHPERD, Strength through Partnership conference, 16Á20.
  40. Rajaeian, A., Zahedi, H., Mortezaeian, M., & Parvinpour, Sh. (2016). Study and comparison of physical health and mental health of mountaineering and active and inactive elderly people in Tehran. *Journal of Strategic Studies of the Ministry of Sports and Youth*, 15(31), 207-218. (In Persian)

41. Rasekh, N. (2021). Systematic review of women's sports studies. *Journal of Sport Management*, 13(3), 745-765. (In Persian)
42. Riahinia, N., & Nawabi Nejad, SH. (2011). Content and citation analysis of women's quarterly research articles. *Women: Law and Development (Women's Research)*, 5(1), 99-111. (In Persian)
43. Sajjadi, S. N., Eidi, H., Mehrabani, J., & Abbasi, H. (2010). Descriptive analysis of the Scientific-Research Journal of Movement (No. 1 to 34). *Sports Management*, 5, 141-153. (In Persian)
44. Sajjadi, S. N., Hashemi, Z., Behnam, M., Ahmadi, H., & Bakhshandeh, H. (2016). Evaluation of scientific-research articles of sports management in specialized Iranian publications. *Physiological Research and Management in Sports*, 8(1), 35-50. (In Persian)
45. Salak, M., & Bozorgi, A. (2010). Content analysis of articles published in two editions of the Quarterly Journal of Librarianship and Information-Information and Book Quarterly in 2006 and 2007. *Epistemology*, 3(10), 25-40. (In Persian)
46. Shahriari, P. (2006). Citation analysis of articles in the Journal of Information Science. (1972-2002). *Book Quarterly*, 17(3), 89-102. (In Persian)
47. Sharifi, M., Mirdar Harijani, Sh., & Askari, B. (2012). Descriptive analysis of articles in scientific research journals of physical education and sports sciences during the years 2005-2009. *Sports Management*, 12, 61-85. (In Persian)
48. Soltani, H. (2021). Comparison of men's and women's sports media coverage in virtual news sites. *Communication Management in Sport Media*, 9(1), doi: 10.30473/jsm.2021.54737.1447. (In Persian)
49. Tappehrshi, G., Haghighi, Sh., & Abdulvahab, Z. (2013). Content analysis of sports management articles of scientific research magazines. *Communication Management in Sports Media*, 1(1), 53-60. (In Persian)
50. Tofighi, M., Rasekh, N., & Fatahi Masrouf, F. (2020). A systematic review of studies in the area of sport talent identification. *Communication Management in Sport Media*, 7(3), 25-32. (In Persian)
51. Walters, W. H. (2014). Do article influence scores overestimate the citation impact of social science journals in subfields that are related to higher-impact natural science disciplines? *Journal of Informetrics*, 8(2), 421-430.
52. Williams, D. P., Murfree, J. R., Hawley, J., & Tutka, P. (2021). A content analysis of the Journal of Issues in Intercollegiate Athletics: 2008-2019. *Journal of Issues in Intercollegiate Athletics*, 13, 466-484.
53. Zanjani, H., Edrisi, A., & Rahmani Khalili, E. (2011). Old age is the future structural structure of Iran and the meta-analysis of elderly sports. *Journal of Social Sciences*, 5(4), 165-188. (In Persian)
54. Ziaei, A., Elahi, A., & Bakhshodehnia, I. (2014). Content analysis of articles in the journal of motor sciences and sports, Kharazmi University. *Communication Management in Sports Media*, 1(3), 52-62. (In Persian)

COPYRIGHTS

© 2023 by the authors. Licensee PNU, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms & conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY4.0) (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)